

ההזדהות האחרונה

הידות ופרפראות בענייני הפרשה

גיליון מס' 16

||| פרשת בשלח תשפ"ד |||

~ חירות ~

שלהם, ומשנכנס האדמו"ר לבנין שם והראה להם את ההתרשמות שלו מהיופי והפאר שיש בבניינים, אבל פתאום מששמע את אחד מיאנשי העסקים (היהודיים) שם קורא לחברו באיזה 'שם' – נענה לו האדמו"ר בכאב עצור בדמעות ואמר לו "הרי עברת על איסור תורה" – איך יתכן (מה קרה)?

תשובה: א. בפרשתנו (שמות יג, יז) כתוב "ויהי בשלח פרעה את העם וגו'".

במדרש רבה (ויקרא לב, ה) מובא "רב הונא אמר בשם בר קפרא בשביל ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים, והוא, **שלא שינו את שמם** ואת לשונם ולא אמרו לשוה"ר ולא נמצא ביניהן אחד מהן פרוץ בערוה, ומסביר המדרש בטוב טעם ואומר מהו 'לא שינו את שמן', אומר המדרש "**ראובן ושמעון** נחתין, ראובן ושמעון סלקין, **ולא היו קורין** ליהודה **רופא** ולא לראובן לוליאני ולא ליוסף לסטיס ולא לבנימין **אלכסנדר** וכו'".

ובספר "ליקוטי בתר ליקוטי" (שמות א, א) מביא בשם החת"ס שביאר את כוונת הפסוק (תהלים מט, א) "קראו תם עלי אדמות", כלומר, מסביר החת"ס שמראה על הדור היתום שלנו שבמשך החיים משנים את שמותיהם היהודים, **ורק** לפני מותם יצוו

חידה א': במדינה רחוקה במדינת ארה"ב גרו שם קבוצה גדולה של יהודים, אולם מכיוון שהם היו מאוד מאוד רחוקים מריכוזים יהודיים (ניו יארק וכדו') ולא היתה להם אפשרות להתקיים כך הרבה זמן ללא החמימות של תורה וחסידות וכמובן שהסביבה שגרו שם היתה מאוד רחוקה מהאופי שלהם כמו מזרח ממערב, אבל עם כל זה הם דחקו את השעה והעדיפו להישאר לגור שם מכיוון שהם בנו להם שם הרבה בניינים של עסקים וגם מפעלים גדולים שהמוצרים שמייצרים שם משווקים להרבה ממדינות העשירות בעולם, ובד בבד גם הכסף שלהם גדל בכמויות מיום ליום ותאות הכסף לא מש גם מהם ומנצצת בקרבם ובמוחם עד אשר לא יכלו (יכולים) לעזוב את האזור על אף כל הסכנות הרוחניות הטמונים בה, ועם כל זה הם תרמו הרבה לשיבות ומוסדות גדולים אשר בארץ וגם למוסדות ענקיים בחו"ל, (וממילא) ועי"ז הם גם נהיו מקושרים להרבה אדמורי"ם מפורסמים ולהרבה רבנים.

יום אחד הם החליטו לקרוא לאחד מהאדמורי"ם המפורסמים שיבוא לבקר אצלם ולהתרשם מהעסקים שלהם ובכך כמובן שיתפרסם **השם הטוב על העסקים**

להתפלל בעבורם להקב"ה, וזהו בזמן "עלי אדמות", **והוא ההיפך מאבותינו** שלא שינו את שמם.

ב. **והנה** בענין קריאת שם עכו"ם **יש לדון** האם מותר לישראל לקרוא לעצמו או לבנו ובתו **בשם עכו"ם**, או אנשים אשר קוראים לעצמם בשמות גויים מלבד שמותיהם העבריים שנקראו בהם בעת המילה.

מצאנו כמה טעמים שלכן לכאורה אין לקרוא לישראל בשם של עכו"ם **בשום אופן**, א. משום שהמשנה שמו הוא בכלל מעכבי הגאולה (וזה היה הזכות ליציאת בני"מ ממצרים).

ב. משום **חוקות הגוים**. ג. משום "שם רשעים **ירקב**".

ובענין זה נחלקו הרבה ראשונים ובהם הרמב"ם האם הוי איסור ממש מדאורייתא או **שרק** מדרבנן, והאם זה תלוי באופן הקריאה.

אולם **המהר"ם שיק** (יו"ד סי' קסט) בא וחולק נגד הרבה ראשונים ואומר שימשום שאסור לנו להתדמות לגויים, אז בני אדם שמכנים עצמם **גם** בשם הגויים – יש בזה **איסור דאורייתא**. עד כדי כך.

ג. **ולפי זה במעשה שלנו** – מכיוון שהאנשים הללו היו 'אנשי עסקים' וגרו שם באיזה מקומות רחוקים ולפיכך שינו את שמם במקומותיהם וקראו לעצמם כל אחד איזה שם של גוי, וממילא כשהאדמו"ר שמע שהאחד קורא לשני בשם זה מיד נבהל **וחשש** כדברי המהר"ם שיק.

חידה ב': אחרי כמה וכמה שנים שאברכים תלמידי חכמים מובהקים וגם בחורים חסידיים משכמם ומעלה גמרו כמה וכמה מהמסכתות הכי קשות בש"ס ונבחנו ע"ז במבחנים קשים שמסכמים את החומר הדק הטב בצורה הכי טובה שיש, ואחרי שהלכו לכמה מגדולי הדור שהפסיקו מתלמודם

מרוב שרצו לראות את אותם תלמידים ולבחון אותם ושקעו איתם בשיחה עיונית של כמה שעות בסוגיות הנלמדות במסכתות האלו ויצאו ברוב התפעלות מהם, עכ"פ אחרי כל הבחינות האלו באו ראשי הישיבה וראשי הכוללים וקראו ליגדולי הדור למעמד ענק באיזה איצטדיון לכבוד התורה ועמליה, להתפעל ולהתרגש מהמחזה, ולקנות במעמד הזה 'קנאת סופרים' עצומה, וכמובן שהם קראו למקהלה הכי טובה לנגן שם ולזמרים הכי מעולים בארץ וגם לקרלינטים ובכך יתרבה השירה והזמרה במעמד ויכירו וידעו את מעלת התלמידי חכמים בעוה"ז, אולם משנכנס אחד הבחורים החסידיים לשם והבחין במשהו מיד ניגש לרבו ואמר לו שאסור להיכנס לכזה מקום, ושאל אותו רבו לפשר הענין, וכששמע רבו את הענין נענה לו ואמר שעכ"ז מותר – מה קרה?

תשובה: א. בפרשתנו (טו, כ) כתוב "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה וגוי ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה וגוי".

דהיינו שמרים בעצמה יצתה עם תופים בידה והתחילה לשיר שם מרוב שמחה וגם קראה לעוד ועוד לשיר איתה.

ומקשה החיד"א בספרו "חומות אנך", איך היה מותר למרים לשיר, הרי קימ"ל (או"ח סי' ע"ה) 'קול באשה **ערווה**'.

ובספר "ישמח משה" רוצה לתרץ דאף שהיה ע"י תופים וביהרמת קולי זה היה **רק להם** ולא נשמע לאנשים.

ב. אולם בספר "אילת השחר" מביא חידוש עצום, ומחדש **שרק** 'קול של אשה' **אסור**, אבל **כשמנגנת בכלי זמר ליכא איסור**, ומביא שפעם שאלו שאלה זאת **למך החזו"א זיע"א** ופסק שבאופן שמנגנות על הכלי שפיר דמי **ומותר**.

ג. **ולענייננו** בכדי לחסוך בהוצאות הביאו המארגנים איזה אשה שתנגן.

באיזה מחיצה אבל היא ניגנה רק באיזה כלי
חיצוני שלא שמעו כ"כ את הקול וממילא

ליכא שום חשש ומותר, אולם הבחור הלז
מרוב חסידות לא רצה לשמוע זאת (ובצדק).

~פרפראות~

שבת שירה

מכל שבתות השנה שכולן נוסכות בעם
ישראל רגשות קודש ואוירת התעלות,
מיוחדת היא שבת פרשת "בשלח", שהשירה
המופיעה בפרשת השבוע שלה מטביע את
חותמה הייחודי על כל השבת.

ישראל עם קדושים חיים את כל שבתותיהם
ברוח פרשות השבוע הנקראות בהן, וגם
ימות החול מוקרנים מהם בהרבה או במעט,
אולם עולה על כולנה פרשת "בשלח" שבה
מופיעה השירה שעל שמה השבת קרויה
בפינו בשם "שבת שירה", פשיטא שכל
פרשיות התורה כולם אהובות כולם ברורות
וכולן מורות לאדם מישראל את הדרך ילך
בה ואת המעשה אשר יעשה, אולם לא מצינו
שבת המכונה בתואר "שבת בא" או "שבת
יתרו" או משפטים וכיו"ב, יוצאת דופן בענין
זה היא פרשת "בשלח" שכאמור הצמיד לה
עם ישראל את התואר "שבת שירה", משמע
דשירת הים' מקרינה בצורה בולטת על כל
אופיה של שבת זו.

ומסופר שהרה"ק ר' יצחק מוורקא זצ"ל
העלה שאלה זו לפני בעל ה"חידושי הרי"ם
זיע"א, והשיב לו על כך, ששוני זה בכינויה
של השבת נובע מהשוני המופיע בתורה
עצמה, הן שירת הים כתובה בתורה בצורה
חריגה, שלא בשורות רגילות אלא בשורות
מרווחות מאוד בעלות רווחים, "כאריח על
גבי לבינה" ומכאן שורש השוני גם בשמה של
שבת זו, על כן הוסיף ה"חידושי הרי"ם"
שכל אחד מישראל אכן צריך להיות בשמחה
מיוחדת וברוממות רוח בשבת זו.

וכמין מבוא והרחבה לענין זה מצאנו בספר
"רמתיים צופים" שמסביר באופן נפלא
בשפה פשוטה מאוד, שלאמיתו של דבר בכל
שבת קריאת הפרשה מעוררת את עניינה
וכביכול מידי שנה חוזרת הפרשה על עצמה,
אולם ענין זה אינו מרוגש לכל דכפין ורק
יחידי סגולה חשים בהתעוררות זו, ולכן אין
השבת קרויה על שם הפרשה משום שהיא
אינה יכולה להיקרא אלא ע"ש מה שגלוי
לכל.

בפרט זה שונה פרשת השירה, משום
שכאמור לפי ההלכה היא כתובה בתורה
בצורה שונה מהרגיל, ונמצא שגלויה לעין כל
המיוחדות של פרשה זו, וכתוצאה מכך ניתן
גם לחוש אצל כולם בהשפעה הרוחנית
הייחודית של שבת זו ולכן היא קרויה על שם
השירה.

ובמילים אחרות, שומה על היהודי לחיות עם
הפרשה דהיינו לחוות בכל שבת את עניינה
של הפרשה, אלא שבכל שבתות השנה זוהי
משימה קשה מידי להשגת המון העם, אולם
פרשת "בשלח", צורת כתיבת השירה עשויה
להביא לתודעת כל אדם את עניינה של
הפרשה. ולאור זאת היהודי לא רק שצריך
לקרוא וללמוד את השירה אלא שהוא גם
צריך להתרומם לדרגה שגם הוא יאמר
וישורר שירה נפלאה זו.

השירה של השבת

ענין קריאת שמה של השבת ע"ש השירה המופיעה בפרשה יובן ביתר שאת משנתבונן **במשמעות הנסים** שבגינם נאמרת השירה.

ברור שהנס מעיד על יכולתו הבלתי מוגבלת של הקב"ה אולם **יודעי בינה** מבינים שלא רק הנס מעיד על גדולתו של יוצר בראשית, אלא **גם כל הטבע** משום שאף הטבע היינו שרשרת ארוכה של ניסים מתמשכים שגם מהם ניתן להבחין ביד הבורא המפעילה את כל הנמצא תחת השמש.

הבעיה נעוצה בשגרה המכה את הרגשות ועלולה להוביל את האדם לידי שקיעה מסויימת שעל ידה לא יבחין בפועל ה', **אכן** משעה שהאדם מבחין בתופעה ניסית, **תופעה זו קוטעת את רצף השגרה**, ועל ידה האדם מסוגל להתנער מהטבע הטובעני ולהתרומם לראות את יד ה', וע"י כך לזכות לומר שירה, **ואכן לדרגה זו הגיעו ישראל לאחר קריעת ים-סוף**.

נמצא שבשבת-קודש ניתן ביתר קלות להתחבר לניסי יציאת מצרים ולקריעת ים סוף, ושירת הים עשויה להיאמר בפינו לא רק על שם העבר אלא גם על ההכרה העמוקה שבהווה.

מכנף הארץ זמירות שמענו

ובענין השירה הייחודית המושרת בשבת קודש על ידי כנסת ישראל ראוי להוסיף את דברי הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא

זיע"א. המבאר כי באמת השירה הנאמרת בשבת **הינה רמה ונישאה** מעבר להשגות הנבראים עד שמלכתחילה לא היה שום יצור מסוגל לשורר אותה, אולם השבת עצמה כביכול מכרזת ואומרת את שירתה, תוכן עניינה של שירת השבת הריהו מבואר ב"מזמור שיר ליום השבת" (תהלים צב). זוהי השירה המביעה לא רק התפעלות מהניסים **אלא מכל התנהלות הבריאה** המופעלת בצורה מרשימה כ"כ על ידי הבורא, וכאשר יהודים מתרוממים בדרגתם בשבת אף הם מסוגלים להסתכל **במבט על** על הדברים לראותם באור הנכון ולשורר עליהם שירה.

ואם דברים אלו נכונים בכל שבת, הארה גדולה פי כמה הם מקבלים ב'שבת שירה', וכדברי ה"שפתי צדיק" (בשלח לג) וז"ל **"האמת שבכל שבת קודש יכול ישראל לשורר ולזמר לפניו יתברך שמו... אמנם כשמגיע שבת שירה נתעורר ניצוץ משירת ים-סוף ומתחבר עם שירת השבת קודש שנזדככו הכלל לשורר שירה רמה כזו"**. עכ"ל.

כשירת השבת שהיא על כל הבריאה כך גם בעמוד ישראל ליד ים סוף ובהיווכחם בשרשרת הניסים שליוו אותם הם התעלו לומר שירה לא רק על בקיעת הים **אלא על כל מערכת הניסים התמידיים המתגלים בבריאה ללא הרף**.

וזו היתה פסגת התעלותם של כלל ישראל שבאותה שעה.

עורך העליון ה"ב' **מדדכי ברוך גייגר** נ"ו
נ"ו ב'שבת "אור תורה" ב"ב

להעדרות ותנובות, כפל. 0534199289